

§ 112

Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelman (2016–2019) toimenpiteiden toteutumisen arviointi 2018

HEL 2019-001618 T 00 01 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi liitteenä olevan raportin Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelman (2016–2019) tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2018.

Lautakunta korostaa, että tutoropettajien ja asiantuntijaopettajien kokemusperäistä tietoa koulujen digitaalisista valmiuksista on hyödynnettävä ja että heidät on otettava kiinteästi mukaan digiohjelman seuraavan vaiheen suunnitteluun. Jotta koulutustarjonta vastaisi paremmin opettajien digitaalisen osaamisen tarpeita ja osallistuminen koulutukseen koettaisiin palkitsevana, sitä on suunnattava paremmin sen mukaan, mitä opettajat pitävät työnsä kannalta hyödyllisenä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Pia Pakarinen: Uusi kohta:

Lautakunta korostaa, että tutoropettajien ja asiantuntijaopettajien kokemusperäistä tietoa koulujen digitaalisista valmiuksista on hyödynnettävä ja että heidät on otettava kiinteästi mukaan digiohjelman seuraavan vaiheen suunnitteluun. Jotta koulutustarjonta vastaisi paremmin opettajien digitaalisen osaamisen tarpeita ja osallistuminen koulutukseen koettaisiin palkitsevana, sitä on suunnattava paremmin sen mukaan, mitä opettajat pitävät työnsä kannalta hyödyllisenä.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Pia Pakarisen tekemän ja Vesa Korkkulun kannattaman vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Marjo Kyllönen, kehittämisspalveluiden päällikkö, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi
Soili Haapala, tietohallintopäällikkö, puhelin: 310 86547
soili.haapala(a)hel.fi
Mari Suoja, henkilöstön kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 43101
mari.suoja(a)hel.fi

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite1_digitalisaatio-ohjelman arviointi 2018
- 2 Opeka yhteenveto 2018 raporttiliite_1
- 3 Ropeka yhteenveto 2018-raporttiliite_2
- 4 Innovatiivisten koulujen itsearviointikooste raporttiliite_3
- 5 Varatut määrärahat ja toteutuneet kustannukset 2018_raportinliite_4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedoksi liitteenä olevan raportin Helsingin kaupungin opetuksen digitalisaatio-ohjelman (2016–2019) tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2018.

Esittelijän perustelut

Osana vuoden 2016 talousarviota ja vuosien 2016–2018 taloussuunnitelmaa kaupunginvaltuusto päätti, että opetusvirastossa käynnistetään koulutuksen digitalisaation edistämiseen tähtäävä hanke. Opetuslautakunta esitti 31.3.2016 (§ 51) kaupunginhallitukselle, että se hyväksyisi opetuksen digitalisaatio-ohjelman vuosille 2016–2019 ja siihen liittyvän 37 miljoonan euron määrärahatarpeen ja että kaupunginhallitus seuraisi ohjelman tavoitteiden toteutumista vuosittain. Digitalisaatio-ohjelman toimenpiteiden käynnistämiseksi ja toteuttamiseksi kaupunginhallitus on myöntänyt vuosina 2016–2018 yhteensä noin 25 milj. euroa, josta vuoden 2018 varaus on ollut 11,3 milj. euroa.

Digitalisaatio muuttaa toimintatapoja, prosesseja, tiedonhallintaa ja vuorovaikutusta. Olennaista on liittää digitaalinen teknologia oppilaan oppimisprosessiin pedagogisesti mielekkäällä tavalla rikastuttamaan oppimista. Ohjelman lähtökohtina ovat oppimisen laajeneminen luokahuoneen ulkopuolelle monimuotoisiin oppimisympäristöihin, oppijan osallistuminen ja osallisuus, yhteisöllisyys ja tulevaisuuden taitojen oppiminen.

Helsingin opetuksen digitalisaatio-ohjelma on jäsenetty viiteen toimenpidekokonaisuuteen, joiden toteutumista arvioidaan liitteenä olevassa raportissa.

Arvioinnin keskeiset tulokset: mitä on saavutettu?

Digitalisaatio-ohjelman toteutumisen arviointi perustuu koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuurin muutoksen itsearviointeihin, innovatiivisten koulujen toimintasuunnitelmiin ja itsearviointeihin, muusta kokeilutoiminnasta koottuun materiaaliin, palvelukokonaisuuksien johdon arviointiin, asiantuntija- ja tutoropettajaverkoston palautteeseen sekä valtakunnallisen opettajakyselyn Opeka 2018 tuloksiin.

Koulujen kuvausten mukaan pelillisuus ja toiminnallisuus ovat lisääntyneet. Kouluissa on kokeiltu erilaisia digitaalisia oppimisympäristöjä, robotiikkaa ja sensoreita. Opettajien arvion perusteella voidaan todeta, että uudet työtavat ja toiminnallisuus ovat vahvistaneet oppijan omistajuutta oppimisessa, tuoneet mielekkyyttä oppimiseen ja lisänneet oppimismotivaatiota. Oppijan aktiivinen rooli ja osallisuus oman oppimisen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa on vahvistunut.

Sähköinen portfolio on tehnyt oppimisprosessin näkyväksi ja mahdollistanut yksilöllisen etenemisen. Koulujen arvioin mukaan kehittyneet arviointikäytänteet ovat edistäneet oppimaan oppimisen ja laaja-alaisen osaaminen taitoja.

Yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen ovat vahvistuneet. Koulujen arvion mukaan oppilaat työskentelevät enemmän yhdessä, tuottavat tietoa ja ratkaisevat ongelmia yhdessä. Opettajien kollegiaalinen yhteistyö on lisääntynyt ja osaamisen jakaminen on systematisoitunut. Pedagoginen keskustelu kouluissa on lisääntynyt ja digitalisaatio on jalkautunut aiempaa kiinteämmäksi osaksi oppimisen ja ohjaamisen prosesseja.

Avoimuus, joustavuus ja monimuotoisuus fyysisissä tiloissa ovat lisääntyneet. Tilasuunnittelussa on siirrytty perinteisestä luokkahuonemallista uudenaikaisiin oppimistiloihin. Myös kalusteratkaisut ovat monimuotoista ja yhteisöllistä työskentelyä ja oppimista edistäviä. Koulujen arvion mukaan uudenaikaiset oppimisympäristöt ovat muuttaneet pedagogiikkaa. Ne mahdollistavat erilaisia työskentelytapoja sekä vahvistavat yhdessä tekemistä, yhteisöllisyyttä ja yhdessä tiedonrakentelua. Koulun ulkopuolisten tilojen käyttö on lisääntynyt ja oppimisympäristö on laajentunut koskemaan koko kaupunkia.

Helsingin kaupungin koulujen opettajien pedagoginen osaaminen ja tietoteknologian opetuskäyttö ovat vuonna 2018 tehdyn valtakunnallisen opettajatutkimuksen mukaan valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella. Opettajien pedagogista osaamista ja tietoteknologian opetuskäyttöä on edistetty osaamismerkkein, digi-tutor- ja asiantuntijaopettaja-toiminnalla sekä innovatiivisilla kokeiluilla ja kehittämishankkeilla.

Digitutor- ja asiantuntijaopettajien verkostojen toiminta on vakiintunutta. Toiminnalla on ollut konkreettista hyötyä koulun kehittämisessä ja uu-

26.03.2019

sien toimintatapojen käyttöönotossa. Digitalisaatio-ohjelman toimenpiteiden mukainen yhteinen tutkimushanke Helsingin yliopiston kanssa on käynnistynyt.

Jokaiselle opettajalle on hankittu kannettava tietokone. Vuoden 2018 loppuun mennessä peruskouluihin oli toimitettu oppilaskoneita yhteensä 8 472 kappaletta. Oppilaskoneiden kokonaismäärä on yli 22 000.

Arvioinnin keskeiset tulokset: mitkä ovat olleet haasteina?

Osaamisen kehittämisen tueksi ei ole ollut riittävästi koulutusta ja osaamismerkkien suoritustaso on jäänyt alhaiseksi. Opettajien kokemia puutteita on ollut koulun teknologissa valmiuksissa ja tietoteknisessä osaamisessa (Opeka 2018).

Systeemisen muutoksen saavuttaminen on pitkä prosessi. Tämä on näkynyt myös innovatiivisten koulujen kokeiluissa. Monissa kouluissa on syntynyt aivan uudenlaisia toimintamalleja ja työskentelyä. Osassa kouluja kehittämistyötä on tehty vain pienemmän ryhmän sisällä. Tähän mennessä skaalautuvia, innovatiivisia malleja on dokumentoitu ja jaettu laajemmin vain muutamissa kokeiluissa, mutta kevään 2019 aikana tilanne tulee kohentumaan.

Nykyiset digitaaliset ympäristöt eivät täysin tue opetussuunnitelman mukaista tavoitteellista suunnittelua ja arviointia. Uuden opetussuunnitelman ja oppimiskäsityksen mukaisista digitaalisista aineistoista sekä sovelluksista on puute.

Tietojärjestelmäkokonaisuuden kehitystyöt ovat viivästyneet henkilöstöpulan ja osaamisvajeen vuoksi. Kehittämistarpeet ovat mittavat, joten työ ei valmistu alkuperäisen aikataulun mukaan.

Jatkotoimenpiteet

Opetuksen digitalisaatio-ohjelmasta tehdään ohjelman päättyessä kokonaisarviointi. Kaikkiin asetettuihin tavoitteisiin ei tällä toimintakaudella päästä, vaan toimenpiteitä ja niiden toteutumisen seuranta tulee jatkua 2019 jälkeen.

Koulustarjontaa lisätään ja varmistetaan, että koulutukset vastaavat nykyistä paremmin digitalisaatio-ohjelman tavoitteita.

Kaupunkistrategian mukaisen älykoulukonseptin kehittämistyö käynnistyy ja laajenee koskemaan myös varhaiskasvatusyksiköitä. Oppimisympäristöratkaisu päivitetään vuoden 2019 aikana. Uuden opetussuunnitelman mukaisia digitaalisia opiskelumateriaaleja kehitetään yhdessä opettajien kanssa.

26.03.2019

Oppimisanalytiikan ja tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämistyötä jatketaan vielä vuoden 2019 jälkeen. Kokonaisarkkitehtuurin ja digitaalisten palveluiden visiointityöstä saadaan tietoa siitä, mitä uutta opetus-tekniologiaa tarvitaan jatkossa ja miten sen kehittäminen ja käyttöönotto hankkeistetaan nykyisen digitalisaatio-ohjelman päätyttyä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Marjo Kyllönen, kehittämisspalveluiden päällikkö, puhelin: 310 86208
marjo.kyllonen(a)hel.fi
Soili Haapala, tietohallintopäällikkö, puhelin: 310 86547
soili.haapala(a)hel.fi
Mari Suoja, henkilöstön kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 43101
mari.suoja(a)hel.fi
Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite1_digitalisaatio-ohjelman arviointi 2018
- 2 Opeka yhteenveto 2018 raporttiliite_1
- 3 Ropeka yhteenveto 2018-raporttiliite_2
- 4 Innovatiivisten koulujen itsearviointikooste raporttiliite_3
- 5 Varatut määrärahat ja toteutuneet kustannukset 2018_raportinliite_4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano